ప్రజాపతయే త్వా జుష్టం ప్రోక్షామీతి పురస్తాత్ప్రత్య ఙ్తిష్ఠన్ప్రోక్షతి । ప్రజాపతిర్వై దేవానామన్నాదో వీర్యావాన్ । అన్నాద్యమేవాస్మిన్వీర్యం దధాతి । తస్మాదశ్వః పశూనామన్నాదో వీర్యావత్తమః । ఇంద్రాగ్నిభ్యాం త్వేతి దక్షిణతః । ఇంద్రాగ్నీ వై దేవానామోజిష్ఠౌ బలిష్ఠౌ । ఓజ ఏవాస్మిన్బలం దధాతి । తస్మాదశ్వః పశూనామోజిష్ఠో బలిష్ఠః । వాయవే త్వేతి పశ్చాత్ । వాయుర్వై దేవానామాశుస్సారసారితమః ॥ జవమేవాస్మిన్దధాతి । తస్మాదశ్వః పశూనామాశుస్సారసారితమః । విశ్వేభ్యస్త్వా దేవేభ్య ఇత్యుత్తరతః । విశ్వే వై దేవా దేవానాం యశస్వితమాః । యశ ఏవాస్మిన్దధాతి । తస్మాదశ్వః పశూనాం యశస్వితమః । దేవేభ్యస్త్వేత్యధస్తాత్ । దేవా వై దేవానామపచితతమాః । అపచితిమేవాస్మిన్దధాతి । తస్మాదశ్వః పశూనామపచితతమః ॥ ౨౬ ॥ సర్వేభ్యస్త్వా దేవేభ్య ఇత్యుపరిష్టాత్ । సర్వే వై దేవాస్త్విషిమంతో హరస్వినః । త్విషిమేవాస్మిన్హరో దధాతి । తస్మాదశ్వః పశూనాంత్విషిమాన్హరస్వితమః । దివే త్వాంతరిక్షాయ త్వా పృథివ్యై త్వేత్యాహ । ఏభ్య ఏవైనం లోకేభ్యః ప్రోక్షతి । సతే త్వా సతే త్వాఽద్భ్యస్త్వౌషధీభ్యస్త్వా విశ్వేభ్యస్త్వా భూతేభ్య ఇత్యాహ । తస్మాదశ్వమేధయాజినగ్ం సర్వాణి భూతాన్యుపజీవంతి । బ్రహ్మవాదినో వదన్తి । యత్ప్రాజాపత్యోఽశ్వః । అథ కస్మాదేనమన్యాభ్యో దేవతా

భూయసీ ప్రోక్షతీతి । అశ్వే వై సర్వా దేవతా అన్వాయత్తాః । తం యద్విశ్వేభ్యస్త్వా భూతేభ్య ఇతి ప్రోక్షతి । దేవతా ఏవాస్మిన్నన్వాయాతయతి । తస్మాదశ్వే సర్వా దేవతా అన్వాయత్తాః ॥

స్తోకస్తారిత్తమోపచితతమః గప్రాజాపత్యోఽశ్వః గపంచ చ ॥ ౭ ॥

యద్వై హవిషో గృహీతస్య స్కందతి । ఏవం వా ఏతదశ్వస్య స్కందతి । యత్ప్రోక్షితమనాలబ్ధముత్సృజంతి । యదశ్వచరితాని జుహోతి । సర్వహుతమేవైనం కరోత్యస్కందాయ । అస్కన్నగ్ంహి తత్ । యద్ధుతస్య స్కందతి । హింకారాయ స్వాహా హింకృతాయ స్వాహేత్యాహ । ఏతాని వా అశ్వచరితాని । చరితైరేవైనగ్ం సమర్ధయతి ॥ ౨౮ ॥ ☞ తదాహుః । అనాహుతయో వా అశ్వచరితాని । నైతా హోతవ్యా ఇతి । అథో ఖల్వాహుః । హోతవ్యా ఏవ । అత్ర వా ఏవం విద్వానశ్వమేధగ్ం సగ్ంస్థాపయతి । యదశ్వచరితాని జుహోతి । తస్మాద్ధోతవ్యా ఇతి । బహిర్ధా వా ఏనమేతదాయతనాద్దధాతి । భ్రాతృవ్యమస్మై జనయతి ॥ ౨౯ ॥ యస్యానాయతనేఽన్యత్రాగ్నేరాహుతీర్జుహోతి । సావిత్రియా ఇష్ట్యాః పురస్తాత్స్విష్టకృతః । ఆహవనీయేఽశ్వచరితాని జుహోతి । ఆయతన ఏవాస్యాహుతీర్జుహోతి । నాస్మై భ్రాతృవ్యం జనయతి । తదాహుః । యజ్ఞముఖే యజ్ఞముఖే హోతవ్యాః । యజ్ఞస్య క్లృప్త్యై । సువర్గస్య లోకస్యానుఖ్యాత్యా ఇతి । అథో ఖల్వాహుః ॥ ౩౦ ॥

యదృఙ్ఙ్ముఖే యజ్ఞముఖే జుహుయాత్ । పశుభిర్యజమానం వ్యర్ధయేత్ । అనువర్గాల్లోకాత్పద్యేత । పాపీయాన్త్స్యాదితి । సకృదేవ హోతవ్యాః । న యజమానం పశుభిర్వ్యర్ధయతి । అభి సువర్గం లోకం జయతి । న పాపీయాన్భవతి । అష్టాచత్వారిగ్ం శతమశ్వస్తూపరాన్ జుహోతి । అష్టాచత్వారిగ్ంశదక్షరా జగతీ । జాగతోఽశ్వః ప్రాజాపత్యస్సమృద్ధ్యై । ఏకమతిరిక్తం జుహోతి । తస్మాదేకః ప్రజాస్వర్ధుకః ॥ ౩౧ ॥ అర్ధయతి జనయతి ఖల్వాహు జగతీ త్రీణి చ ॥ ౮ ॥

విభూర్మాత్రా ప్రభూః పిత్రేత్యాహ । ఇయం వై మాతా । అసౌ పితా । ఆభ్యామేవైనం పరిదదాతి । అశ్వోఽసి హయోఽసీత్యాహ । శాస్త్యేవైనమేతత్ । తస్మాచ్ఛిష్టాః ప్రజా జాయన్తే । అత్యోఽసీత్యాహ । తస్మాదశ్వస్సర్వాన్పశూనత్యేతి । తస్మాదశ్వస్సర్వేషాం పశూనాగ్ం శ్రైష్ఠ్యం గచ్ఛతి ॥ ౩౨ ॥ ప్ర యశ్శ్రైష్ఠ్యమాప్నోతి । య ఏవం వేద । నరోఽస్యర్వాఽసి సప్తిరసి వాజ్యసీత్యాహ । రూపమేవాస్యైతన్మహిమానం వ్యాచష్టే । యయుర్నామాసీత్యాహ । ఏతద్వా అశ్వస్య ప్రియం నామధేయమ్ । ప్రియేణైవైనం నామధేయేనాభివదతి । తస్మాదప్యామిత్రౌ సంగత్య । నామ్నా చేద్ధ్వయేతే । మిత్రమేవ భవతః ॥ ఆదిత్యానాం పత్వాన్విహీత్యాహ । ఆదిత్యానేవైనం గమయతి । అగ్నయే స్వాహా స్వాహేన్ద్రాగ్నిభ్యామితి పూర్వహోమాం

జుహోతి । పూర్వమేవ ద్విషంతం భ్రాతృవ్యమతిక్రామతి ।
భూరసి భువే త్వా భవ్యాయ త్వా భవిష్యతే త్వేత్యశ్వముత్సృజతి స
ర్వత్వాయ । దేవా ఆశాపాలా ఏతం దేవేభ్యోఽశ్వం మేధాయ
ప్రోక్షితం గోపాయతేత్యాహ । శతం వై తల్ప్యా రాజపుత్రా దే
వా ఆశాపాలాః । తేభ్య ఏవైనం పరిదదాతి । ఈశ్వరో వా అశ్వః
ప్రముక్తః పరాం పరావతం గంతోః । ఇహ ధృతిః స్వాహేహ విధృతిః
స్వాహేహ రంతిః స్వాహేహ రమతిః స్వాహేతి చతుష్పత్సు జు
హోతి ॥ ౩౪ ॥ ఏతా వా అశ్వస్య బంధనమ్ । తాభిరేవైనం
బధ్నాతి । తస్మాదశ్వః ప్రముక్తో బంధనమాగచ్ఛతి । తస్మాదశ్వః
ప్రముక్తో బంధనం న జహాతి । రాష్ట్రం వా అశ్వమేధః । రాష్ట్రే
ఖలు వా ఏతే వ్యాయచ్ఛంతే । యేఽశ్వం మేధ్యగ్ం రక్షంతి । తే
షాం య ఉదృచం గచ్ఛంతి । రాష్ట్రాద్దేవతే రాష్ట్రం గచ్ఛంతి ।
అథ య ఉదృచం న గచ్ఛంతి ॥ ౩౫ ॥ రాష్ట్రాదేవ తే వ్యవచ్ఛి
ద్యంతే । పరా వా ఏష సిచ్యతే । యోఽబలోఽశ్వమేధేన యజతే ।
యదమిత్రా అశ్వం విందేరన్ । హన్యేతాస్య యజ్ఞః । చతు
శ్శతా రక్షంతి । యజ్ఞస్యాఘాతాయ । అథాన్యమానీయ ప్రో
క్షేయుః । సైవ తత్ర ప్రాయశ్చిత్తిః ॥ ౩౬ ॥ గచ్ఛతి భవత చతుష్పత్సు
జుహోతి న గచ్ఛంతి నవ చ ॥ ౯ ॥

ప్రజాపతిరకామయతాశ్వమేధేన యజేయేతి । స తపోఽత
ప్యత । తస్య తేపానస్య । సప్తాత్మనో దేవతా ఉదక్రామన్ ।

సాదీక్షాభవత్ । సఏతాని వైశ్వదేవాన్యపశ్యత్ । తాన్యజుహోత్ । తైర్వై సదీక్షా మవారుంధ । యద్వైశ్వదేవానిజుహోతి । దీక్షామేవ తైర్యజమానోఽవరుంధే ॥ ౩౭ ॥ సప్త జుహోతి । సప్తహితా దేవతా ఉదకామన్న । అన్వహం జుహోతి । అన్వహమేవ దీక్షామవరుంధే । త్రీణి వైశ్వదేవానిజుహోతి । చత్వారౌద్గ్రహణాని । సప్త సంపద్యంతే । సప్తవై శీర్షణ్యాః ప్రాణాః । ప్రాణాదీక్షా । ప్రాణైరేవ ప్రాణాం దీక్షామవరుంధే ॥ ౩౮ ॥ ఏకవిగ్ంశతిం వైశ్వదేవానిజుహోతి । ఏకవిగ్ంశతిర్వై దేవలోకాః । ద్వాదశమాసాః పంచర్తవః । త్రయ ఇమే లోకాః । అసావాదిత్య ఏకవిగ్ంశః । ఏషసువర్గోలోకః । తద్దైవ్యం క్షత్రమ్ । సాశ్రీః । తద్బ్రధ్నస్య విష్టపమ్ । తత్స్వారాజ్యముచ్యతే ॥ ౩౯ ॥ త్రిగ్ంశతమౌద్గ్రహణాని జుహోతి । త్రిగ్ంశదక్షరా విరాట్ । అన్నంవిరాట్ । విరాజైవాన్నాద్యమవరుంధే । త్రేధావిభజ్య దేవతాం జుహోతి । త్రయ్యావృతోవైదేవాః । త్రయ్యావృత ఇమేలోకాః । ఏషాం లోకానామాప్త్యై । ఏషాం లోకానాం క్లృప్త్యై । అథవా ఏతస్మాత్ప్రాణాః క్రామంతి ॥ ౪౦ ॥ యోదీక్షామతిరేచయతి । సప్తాహం ప్రచరంతి । సప్తవై శీర్షణ్యాః ప్రాణాః । ప్రాణాదీక్షా । ప్రాణైరేవ ప్రాణాం దీక్షామవరుంధే । పూర్ణాహుతిముత్తమాం జుహోతి । సర్వంవై పూర్ణాహుతిః । సర్వమేవాప్నోతి । అథో

ఇయం వై పూర్ణాహుతిః । అస్యామేవ ప్రతితిష్ఠతి ॥ ౪౧ ॥

రుంధైప్రాణాం దీక్షామవరుంధఉచ్యతేకాప్రమంతితిష్ఠతి ॥౧౦॥

ప్రజాపతిరశ్వమేధమసృజత । తగ్ం సృష్టం నకిఞ్చనో దయచ్ఛత్ । తం వైశ్వదేవాన్యుదయచ్ఛన్ । యద్వైశ్వదేవాని జుహోతి । యజ్ఞస్యోద్యత్యై । స్వాహాధిమాధీతాయ స్వాహా । స్వాహాధీతం మనసే స్వాహా । స్వాహా మనః ప్రజాపతయే స్వాహా । కాయ స్వాహా కస్మై స్వాహా కతమస్మై స్వాహేతి ప్రాజాపత్యే ముఖ్యే భవతః । ప్రజాపతి ముఖాభిరేవైనం దేవతాభిరుద్యచ్ఛతే॥౪౨॥అదిత్యై స్వాహాదిత్యై మహ్యై స్వాహాదిత్యై సుమృడీకాయై స్వాహేత్యాహ । ఇయం వా అదితిః । అస్యా ఏవైనం ప్రతిష్ఠాయా ఉద్యచ్ఛతే । సరస్వత్యై స్వాహా సరస్వత్యై బృహత్యై స్వాహా సరస్వత్యై పావకాయై స్వాహేత్యాహ । వాగ్వై సరస్వతీ । వాచైవైనముద్యచ్ఛతే । పూష్ణే స్వాహా పూష్ణే ప్రపథ్యాయ స్వాహా పూష్ణే నరంధిషాయ స్వాహేత్యాహ । పశవో వై పూషా । పశుభిరేవైనముద్యచ్ఛతే । త్వష్ట్రే స్వాహా త్వష్ట్రే తురీపాయ స్వాహా త్వష్ట్రే పురురూపాయ స్వాహేత్యాహ । త్వష్టా వై పశూనాం మిథునానాగ్ం రూపకృత్ । రూపమేవ పశుషు దధాతి । అథో రూపైరేవైనముద్యచ్ఛతే । విష్ణవే స్వాహా విష్ణవే నిఖుర్యపాయ స్వాహా విష్ణవే నిభూయపాయ స్వాహేత్యాహ । యజ్ఞో వై విష్ణుః । యజ్ఞాయైవైన

ముద్యచ్ఛతే । పూర్ణాహుతిముత్తమాంజుహోతి । ప్రత్యుత్తబ్ధ్యై
సయత్వాయ ॥ ౪౩ ॥ యచ్ఛతేపురుషరూపాయ స్వాహేత్యా
హోష్టౌచ ॥ ౧౧ ॥

సావిత్రమష్టాకపాలం ప్రాతర్నిర్వపతి । అష్టాక్షరా గా
యత్రీ । గాయత్రం ప్రాతస్సవనమ్ । ప్రాతస్సవనాదేవైనం గా
యత్రియాశ్ఛందసోధి నిర్మిమీతే । అథో ప్రాతస్సవనమేవ తే
నాప్నోతి । గాయత్రీం ఛందః । సవిత్రే ప్రసవిత్ర ఏకాదశకపా
లం మధ్యందినే । ఏకాదశాక్షరా త్రిష్టుప్ । త్రైష్టుభం మా
ధ్యందినగ్ం సవనమ్ । మాధ్యందినాదేవైనగ్ం సవనాత్త్రిష్టు
భశ్ఛందసోధి నిర్మిమీతే ॥ ౪౪ ॥ అథో మాధ్యందినమేవసవనం
తేనాప్నోతి । త్రిష్టుభం ఛందః । సవిత్రఆసవిత్రే ద్వాదశక
పాలమపరాహ్ణే । ద్వాదశాక్షరా జగతీ । జాగతం తృతీయసవన
మ్ । తృతీయసవనాదేవైనం జగత్యాశ్ఛందసోధినిర్మిమీతే । అ
థో తృతీయసవనమేవ తేనాప్నోతి । జగతీం ఛందః । ఈశ్వరో వా
అశ్వః ప్రముక్తః పరాం పరావతం గంతోః । ఇహ ధృతిస్స్వాహేహ
విధృతిస్స్వాహేహ రంతిస్స్వాహేహ రమతిస్స్వాహేతి చతస్ర ఆ
హుతీర్జుహోతి ॥ ౪౫ ॥ చతస్రో దిశః । దిగ్భిరేవైనంప
రిగృహ్ణాతి । అశ్వత్థో వ్రజో భవతి । ప్రజాపతిర్దేవేభ్యో నిలా
యత । అశ్వో రూపం కృత్వా । సోశ్వత్థే సంవత్సరమతిష్ఠత్ । త
దశ్వత్థస్యాశ్వత్థత్వమ్ । యదశ్వత్థో వ్రజో భవతి । స్వ ఏవై

న్నం యోనా ప్రతిష్ఠాపయతి ॥ ౪౮ ॥ త్రి᳚ష్టుభశ్ఛందసోఽధి నిర్మి
మీతే జా ఇహూవాత్రి నవచ ॥ ౧౨ ॥

ఆ బ్రహ్మన్బ్రా᳚హ్మణో బ్రహ్మవర్చసీ జాయతామిత్యాహ ।
బ్రా᳚హ్మణ ఏవ బ్రహ్మవర్చసం దధాతి । తస్మాత్పురా బ్రా᳚హ్మణో
బ్రహ్మవర్చస్యజాయత । ఆస్మిన్రాష్ట్రే᳚ రాజన్య ఇషవ్యశ్శూ
రో మహారథో జాయతామిత్యాహ । రాజన్య ఏవ శౌర్యం మహి
మానం దధాతి । తస్మాత్పురా రాజన్య ఇషవ్యశ్శూరో మహార
థోఽజాయత । దోగ్ధ్రీ᳚ ధేనురిత్యాహ । ధేన్వామేవ పయో దధాతి ।
తస్మాత్పురా దోగ్ధ్రీ᳚ ధేనురజాయత । వోఢానడ్వానిత్యాహ ॥
అనడుహ్యేవ వీర్యం దధాతి । తస్మాత్పురా వోఢానడ్వానజాయ
త । ఆశుస్సప్తిరిత్యాహ । అశ్వ ఏవ జవం దధాతి । తస్మాత్పురా
శురశ్వోఽజాయత । పురంధిర్యోషేత్యాహ । యోషిత్యేవ రూపం
దధాతి । తస్మాత్స్త్రీ᳚ యువతిః ప్రి᳚యా భావుకా । జిష్ణూ రథేష్ఠా ఇ
త్యాహ । ఆ హ వై తత్ర జిష్ణూ రథేష్ఠా జాయతే ॥ ౪౯ ॥ యత్రై᳚
తేన యజ్ఞేన యజంతే । సభేయో యువేత్యాహ । యో వై పూర్వ
వయసీ । స సభేయో యువా । తస్మాద్యువా పుమాన్ప్రి᳚యో భావు
కః । ఆస్య యజమానస్య వీరో జాయతామిత్యాహ । ఆ హ వై తత్ర᳚
యజమానస్య వీరో జాయతే । యత్రై᳚తేన యజ్ఞేన యజంతే । ని
కామే నికామే నః పర్జన్యో వర్షత్విత్యాహ । నికామే నికామే హ
వై తత్ర పర్జన్యో వర్షతి । యత్రై᳚తేన యజ్ఞేన యజంతే । ఫలి

నో᳚ న ఓషధయస్సపచ్యంతామిత్యాహ । ఫలిన్యో హ్యేవ తత్రౌషధయస్సపచ్యంతే । యత్రైతేన యజ్ఞేన యజంతే । యోగక్షేమో నస్సకల్పతామిత్యాహ । కల్పతే హ్యేవ తత్ర ప్రజాభ్యో యోగక్షేమః । యత్రైతేన యజ్ఞేన యజంతే ॥ ౪౯ ॥ అనడ్వానిత్యాహ జాయతే వర్షతి సప్త చ ॥౧౩॥

ప్రజాపతిర్దేవేభ్యో యజ్ఞాన్వ్యాదిశత్ । స ఆత్మన్నశ్వమేధమధత్త । తం దేవా అబ్రువన్ । ఏష వావ యజ్ఞః । యదశ్వమేధః । అప్యేవ నోఽత్రాస్త్వితి । తేభ్య ఏతానన్నహోమాన్ప్రాయచ్ఛత్ । తానజుహోత్ । తైరేవ స దేవానప్రీణాత్ । యదన్నహోమాంజుహోతి ॥ ౫౧ ॥ దేవానేవ తైర్యజమానః ప్రీణాతి । ఆజ్యేన జుహోతి । అగ్నేర్వా ఏతద్రూపమ్ । యదాజ్యమ్ । యదాజ్యేన జుహోతి । అగ్నిమేవ తత్ప్రీణాతి । మధునా జుహోతి । మహత్యై వా ఏతద్దేవతాయై రూపమ్ । యన్మధు । యన్మధునా జుహోతి ॥ ౫౨ ॥ మహతీమేవ తద్దేవతాం ప్రీణాతి । తండులైర్జుహోతి । వసూనాం వా ఏతద్రూపమ్ । యత్తండులాః । యత్తండులైర్జుహోతి । వసూనేవ తత్ప్రీణాతి । పృథుకైర్జుహోతి । రుద్రాణాం వా ఏతద్రూపమ్ । యత్పృథుకాః । యత్పృథుకైర్జుహోతి ॥ ౫౩ ॥ రుద్రానేవ తత్ప్రీణాతి । లాజైర్జుహోతి । ఆదిత్యానాం వా ఏతద్రూపమ్ । యల్లాజాః । యల్లాజైర్జుహోతి । ఆదిత్యానేవ తత్ప్రీణాతి । కరంబైర్జుహోతి ।

విశ్వేషాంవా ఏతద్దేవానాగ్ం రూపమ్ । యత్కరంభాః । య
త్కరంభైర్జుహోతి॥ ౫౩॥ విశ్వానేవ తద్దేవాన్ప్రీణాతి।
ధానాభిర్జుహోతి । నక్షత్రాణాంవా ఏతద్రూపమ్ । యద్ధానాః।
యద్ధానాభిర్జుహోతి । నక్షత్రాణ్యేవ తత్ప్రీణాతి । సక్తుభిర్జు
హోతి । ప్రజాపతేర్వా ఏతద్రూపమ్ । యథ్సక్తవః । యథ్స
క్తుభిర్జుహోతి॥ ౫౪॥ ప్రజాపతిమేవ తత్ప్రీణాతి ।
మసూస్యైర్జుహోతి । సర్వాసాంవా ఏతద్దేవతానాగ్ం రూప
మ్। యన్మసూస్యాని । యన్మసూస్యైర్జుహోతి । సర్వా ఏవ
తద్దేవతాః ప్రీణాతి । ప్రియంగుతండులైర్జుహోతి। ప్రియాం
గాహ్వై నామైతే । ఏతైర్వై దేవా అశ్వస్యాంగాని సమదధుః ।
యత్ప్రియంగు తండులైర్జుహోతి । అశ్వస్యైవాంగాని స
న్దధాతి । దశాన్నాని జుహోతి । దశాక్షరా విరాట్ । విరా
ట్కృథ్స్నస్యాన్నాద్యస్యావరుద్ధ్యై ॥ ౫౫ ॥ జుహోతి మ
ధునా జుహోతి పృథుకైర్జుహోతి కరంభైర్జుహోతి సక్తుభిర్జు
హోతి ప్రియంగు తండులైర్జుహోతి చత్వారి చ ॥౧౪॥

అన్నహోమానాజ్యేనాగ్నిర్మధునా తండులైః పృథుకై
ర్లాజైః కరంభైర్ధానాభిస్సక్తుభిర్మసూస్యైః ప్రియంగుతణ్డులై
ర్దశాన్నాని ద్వాదశ ॥

ప్రజాపతిరశ్వమేధమసృజత । తగ్ంసృష్టగ్ం రక్షాగ్ం
స్యజిఘాగ్ంసన్ । సప్రజాపతిర్నక్తగ్ం హోమానప

శ్యాత్ । తానజుహోత్ । తైరేవ యజ్ఞాద్రక్షాగ్ంస్యపా
హన్ । యన్నక్తగ్ం హోమాం జుహోతి । యజ్ఞాదేవ తై
ర్యజమానాద్రక్షాగ్ంస్యపహంతి । ఆజ్యేన జుహోతి । వజ్రో
వా ఆజ్యమ్ । వజ్రేణైవ యజ్ఞాద్రక్షాగ్ంస్యపహంతి ॥ ౫౬ ॥ ☞ ఆ
జ్యస్య ప్రతిపదం కరోతి । ప్రాణో వా ఆజ్యమ్ । ముఖత ఏవాస్య
ప్రాణం దధాతి । అన్నహోమాంజుహోతి । శరీరమేవా
వరుంధే । వ్యత్యాసం జుహోతి । ఉభయస్యావరుద్ధ్యై । నక్తం
జుహోతి । రక్షసామపహత్యై । ఆజ్యేనాంతతో జుహోతి ॥ ౫౭ ॥
☞ ప్రాణో వా ఆజ్యమ్ । ఉభయత ఏవాస్య ప్రాణం దధాతి ।
పురస్తాచ్చోపరిష్టాచ్చ । ఏకస్మై స్వాహేత్యాహ । అస్మిన్నేవ
లోకే ప్రతితిష్ఠతి । ద్వాభ్యాగ్ంస్వాహేత్యాహ । అముష్మిన్నే
వ లోకే ప్రతితిష్ఠతి । ఉభయోరేవ లోకయోః ప్రతితిష్ఠతి । అస్మిగ్గ్ం
శ్చాముష్మిగ్గ్ంశ్చ । శతాయ స్వాహేత్యాహ । శతాయుర్వై పు
రుషశ్శతవీర్యః । ఆయురేవ వీర్యమవరుంధే । సహస్రాయ స్వా
హేత్యాహ । ఆయుర్వై సహస్రమ్ । ఆయురేవావరుంధే । సర్వ
స్మై స్వాహేత్యాహ । అపరిమితమేవావరుంధే ॥ ౫౮ ॥ ఏవయ
జ్ఞాద్రక్షాగ్ంస్యపహంత్యేకం తతో జుహోతి శతాయ స్వాహే
త్యాహ సప్తచ ॥ ౧౫ ॥

ప్రజాపతిం వా ఏష ఈప్సతీత్యాహుః । యోఽశ్వమేధేన
యజత ఇతి । అథో ఆహుః । సర్వాణి భూతానీతి । ఏకస్మై స్వాహే

త్యాహ । ప్రజాపతిర్వా ఏకః । తమేవాప్నోతి । ఏకస్మై స్వా
హా ద్వాభ్యాగ్ం స్వాహేత్యభిపూర్వమాహుతీర్జుహోతి ।
అభిపూర్వమేవ సువర్గం లోకమేతి । ఏకోత్తరం జుహోతి ॥ ౫౯ ॥
ఏకవదేవ సువర్గం లోకమేతి । సంతతం జుహోతి । సువర్గస్య
లోకస్య సంతత్యై । శతాయ స్వాహేత్యాహ । శతాయుర్వై పు
రుషశ్శతవీర్యః । ఆయురేవ వీర్యమవరుంధే । సహస్రాయ స్వా
హేత్యాహ । ఆయుర్వై సహస్రమ్ । ఆయురేవావరుంధే । అ
యుతాయ స్వాహా నియుతాయ స్వాహా ప్రయుతాయ స్వాహేత్యా
హ ॥ ౬౦ ॥ త్రయ ఇమే లోకాః । ఇమానేవ లోకానవరుంధే ।
అర్బుదాయ స్వాహేత్యాహ । వాగ్వా అర్బుదమ్ । వాచమే
వావరుంధే । న్యర్బుదాయ స్వాహేత్యాహ । యో వై వాచో భూ
మా । తన్న్యర్బుదమ్ । వాచ ఏవ భూమానమవరుంధే । సముద్రా
య స్వాహేత్యాహ ॥ ౬౧ ॥ సముద్రమేవాప్నోతి । మధ్యా
య స్వాహేత్యాహ । మధ్యమేవాప్నోతి । అంతాయ స్వాహే
త్యాహ । అంతమేవాప్నోతి । పరార్ధాయ స్వాహేత్యాహ ।
పరార్ధమేవాప్నోతి । ఉషసే స్వాహా వ్యుష్ట్యై స్వాహేత్యాహ ।
రాత్రిర్వా ఉషాః । అహర్వ్యుష్టిః । అహోరాత్రే ఏవావరుం
ధే । అథో అహోరాత్రయోరేవ ప్రతితిష్ఠతి । తా యదుభయీర్దివా
వా నక్తం వా జుహుయాత్ । అహోరాత్రే మోహయేత్ ।
ఉషసే స్వాహా వ్యుష్ట్యై స్వాహోదేష్యతే స్వాహోద్యతే

స్వాహేత్యనుదితే జుహోతి । ఉదితాయ స్వాహా సువర్గాయ
స్వాహా లోకాయ స్వాహేత్యుదితే జుహోతి । అహోరా
త్రయోరవస్యతి మోహాయ ॥ ౬౨ ॥ పక్షోత్తరం జుహోతి ప్రి
యుతాయ స్వాహేత్యాహ సముద్రాయ స్వాహేత్యాహ పు
ష్ట్యై పుష్టిస్సృష్టచ ॥ ౧౬ ॥

విభూర్మాత్రా ప్రభూఃపిత్రేత్యశ్వనామాని జుహోతి ।
ఉభయోరేవైనం లోకయోర్నామధేయం గమయతి । ఆయనా
య స్వాహా ప్రాయణాయ స్వాహేత్యుద్ద్రావం జుహోతి । స
ర్వమేవైనమనుస్సన్నగ్ం సువర్గం లోకం గమయతి । అగ్నయే
స్వాహా సోమాయ స్వాహేతి పూర్వహోమాం జుహోతి ।
పూర్వ ఏవ ద్విషంతం భ్రాతృవ్యమతిక్రామతి । పృథివ్యై స్వా
హాంతరిక్షాయ స్వాహేత్యాహ । యథాయజురేవైతత్ । అగ్న
యే స్వాహా సోమాయ స్వాహేతి పూర్వదీక్షా జుహోతి । పూ
ర్వ ఏవ ద్విషంతం భ్రాతృవ్యమతిక్రామతి ॥ ౬౩ ॥ పృథివ్యై
స్వాహాంతరిక్షాయ స్వాహేత్యేకవిగ్ంశినీం దీక్షాం జుహోతి ।
ఏకవిగ్ంశతిర్వై దేవలోకాః । ద్వాదశ మాసాః పంచర్తవః । త్ర
య ఇమే లోకాః । అసావాదిత్య ఏకవిగ్ంశః । ఏష సువర్గో లోకః ।
సువర్గస్య లోకస్య సమష్ట్యై । భువో దేవానాం కర్మణేత్యృతు
దీక్షా జుహోతి । ఋతూనేవాస్మై కల్పయతి । అగ్నయే స్వా
హా వాయవే స్వాహేత్యనంతరిత్యై ॥ ౬౪ ॥ అ

త్యాహ । ప్రజాపతిర్వావైకః । తమేవాప్నోతి । ఏకస్మై స్వా
హా ద్వాభ్యాగ్ం స్వాహేత్యభిపూర్వమాహుతీర్జుహోతి ।
అభిపూర్వమేవ సువర్గం లోకమేతి । ఏకోత్తరం జుహోతి ॥ ౫౯ ॥
ఏకవదేవ సువర్గం లోకమేతి । సంతతం జుహోతి । సువర్గస్య
లోకస్య సంతత్యై । శతాయ స్వాహేత్యాహ । శతాయుర్వై పు
రుషశ్శతవీర్యః । ఆయురేవ వీర్యమవరుంధే । సహస్రాయ స్వా
హేత్యాహ । ఆయుర్వై సహస్రమ్ । ఆయురేవావరుంధే । అ
యుతాయ స్వాహా నియుతాయ స్వాహా ప్రయుతాయ స్వాహేత్యా
హ ॥ ౬౦ ॥ త్రయ ఇమే లోకాః । ఇమానేవ లోకానవరుంధే ।
అర్బుదాయ స్వాహేత్యాహ । వాగ్వా అర్బుదమ్ । వాచమే
వావరుంధే । న్యర్బుదాయ స్వాహేత్యాహ । యో వై వాచో భూ
మా । తన్న్యర్బుదమ్ । వాచ ఏవ భూమానమవరుంధే । సముద్రా
య స్వాహేత్యాహ ॥ ౬౧ ॥ సముద్రమేవాప్నోతి । మధ్యా
య స్వాహేత్యాహ । మధ్యమేవాప్నోతి । అంతాయ స్వాహే
త్యాహ । అంతమేవాప్నోతి । పరార్ధాయ స్వాహేత్యాహ ।
పరార్ధమేవాప్నోతి । ఉషసే స్వాహా వ్యుష్ట్యై స్వాహేత్యాహ ।
రాత్రిర్వా ఉషాః । అహర్వ్యుష్టిః । అహోరాత్రే ఏవావరుం
ధే । అథో అహోరాత్రయోరేవ ప్రతితిష్ఠతి । తా యదుభయీర్ది
వా వా నక్తం వా జుహుయాత్ । అహోరాత్రే మోహయేత్ ।
ఉషసే స్వాహా వ్యుష్ట్యై స్వాహోదేష్యతే స్వాహోద్యతే

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

స్వాహేత్యనుదితే జుహోతి । ఉదితాయ స్వాహా సువర్గాయ
స్వాహా లోకాయ స్వాహేత్యుదితే జుహోతి । అహోరా
త్రయోరవ్యతిమోహాయ ॥ ౬౨ ॥ పక్షోత్తరం జుహోతి ప్ర
యుతాయ స్వాహేత్యాహ సముద్రాయ స్వాహేత్యాహ పూ
ర్వ్యుష్టిస్సృష్టచ ॥ ౧౬ ॥

విభూర్మాత్రా ప్రభూః పిత్రేత్యశ్వ నామాని జుహోతి ।
ఉభయోరేవైనం లోకయోర్నామధేయం గమయతి । ఆయనా
య స్వాహా ప్రాయణాయ స్వాహేత్యుద్ద్రావాం జుహోతి । స
ర్వమేవైనమన్నగ్ం సువర్గం లోకం గమయతి । అగ్నయే
స్వాహా సోమాయ స్వాహేతి పూర్వహోమాం జుహోతి ।
పూర్వ ఏవ ద్విషంతం భ్రాతృవ్యమతిక్రామతి । పృథివ్యై స్వా
హాఽన్తరిక్షాయ స్వాహేత్యాహ । యథాయజురేవైతత్ । అగ్న
యే స్వాహా సోమాయ స్వాహేతి పూర్వదీక్షా జుహోతి । పూ
ర్వ ఏవ ద్విషంతం భ్రాతృవ్యమతిక్రామతి ॥ ౬౩ ॥ పృథివ్యై
స్వాహాఽన్తరిక్షాయ స్వాహేత్యేకవిగ్ంశినీం దీక్షాం జుహోతి।
ఏకవిగ్ంశతిర్వై దేవలోకాః । ద్వాదశ మాసాః పంచర్తవః । త్ర
య ఇమే లోకాః । అసావాదిత్య ఏకవిగ్ంశః । ఏష సువర్గో లోకః ।
సువర్గస్య లోకస్య సమష్ట్యై । భవో దేవానాం కర్మణేత్యృతు
దీక్షా జుహోతి । ఋతూనేవాస్మై కల్పయతి । అగ్నయే స్వా
హా వాయవే స్వాహేతి జుహోత్యనన్తరిత్యై ॥ ౬౪ ॥ అ

రాత్ర్యై యజ్ఞస్సంక్రామతీతి పరాచీర్జుహోతి । సువర్గస్య లోకస్యాప్త్యై । భూతం భవ్యం భవిష్యదితి పరాచీర్జుహోతి । సువర్గస్య లోకస్య పరాప్త్యై । ఆ మే గృహా భవన్త్విత్యాభూర్జుహోతి । సువర్గస్య లోకస్యాభూత్యై । అగ్నినా తపోఽన్వభవదిత్యనుభూర్జుహోతి । సువర్గస్య లోకస్యానుభూత్యై । స్వాహాధిమాధీతాయ స్వాహేతి సమస్తాని వైశ్వదేవాని జుహోతి । సమస్తమేవ ద్విషన్తం భ్రాతృవ్యమతిక్రామతి ॥ ౬౫ ॥ దద్భ్యస్స్వాహా హనూభ్యాగ్ం స్వాహేత్యఙ్గహోమాం జుహోతి । అఙ్గే అఙ్గే వై పురుషస్య పాప్మోపశ్లిష్టః । అఙ్గాదఙ్గాదేవైనం పాప్మనస్తేన ముఞ్చతి । అఞ్జ్యేతాయ స్వాహా కృష్ణాయ స్వాహా శ్వేతాయ స్వాహేత్యశ్వరూపాణి జుహోతి । రూపైరేవైనగ్ం సమర్ధయతి । ఓషధీభ్యస్స్వాహా మూలేభ్యస్స్వాహేత్యోషధిహోమాం జుహోతి । ద్వయో వా ఓషధయః । పుష్పేభ్యోఽన్యాః ఫలం గృహ్ణన్తి । మూలేభ్యోఽన్యాః । తా ఏవోభయీరవరున్ధే ॥ ౬౬ ॥ వనస్పతిభ్యస్స్వాహేతి వనస్పతిహోమాం జుహోతి । ఆరణ్యస్యాన్నాద్యస్యావరుద్ధ్యై । మేషస్త్వా పచతైరవత్విత్యపావ్యాని జుహోతి । ప్రాణా వై దేవా అపావ్యాః । ప్రాణానేవావరున్ధే । కూప్యాభ్యస్స్వాహాద్భ్యస్స్వాహేత్యపాగ్ం హోమాం జుహోతి । అప్సు వా ఆపః । అన్నం వా ఆపః । అద్భ్యో వా అన్నం జాయతే । యదేవాద్భ్యోఽన్నం జాయతే । తదవ

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

రుంధే ॥ ౧౭ ॥ పూర్వదీక్షా జుహోతి పూర్వ ఏవ ద్విషంతం భ్రా
తృవ్యమతిక్రామత్యనంతరిత్యై క్రామతిరుంధే జాయత ఏకంచ ॥

అంభాగ్ంసి జుహోతి । అయంవై లోకోంభాగ్ంసి । త
స్య వసవోఽధిపతయః । అగ్నిర్జ్యోతిః । యదంభాగ్ంసి జుహో
తి । ఇమమేవ లోకమవరుంధే । వసూనాగ్ం సాయుజ్యంగచ్ఛతి ।
అగ్నింజ్యోతిరవరుంధే । నభాగ్ంసి జుహోతి । అంతరిక్షంవైనభా
గ్ంసి ॥ ౧౮ ॥ తస్యరుద్రా అధిపతయః । వాయుర్జ్యోతిః ।
యన్నభాగ్ంసి జుహోతి । అంతరిక్షమేవావరుంధే । రుద్రా
ణాగ్ం సాయుజ్యం గచ్ఛతి । వాయుంజ్యోతిరవరుంధే । మహా
గ్ంసి జుహోతి । అసౌవైలోకో మహాగ్ంసి । తస్యాదిత్యా అధిప
తయః । సూర్యోజ్యోతిః ॥ ౧౯ ॥ యన్మహాగ్ంసి జుహో
తి । అముమేవలోకమవరుంధే । ఆదిత్యానాగ్ం సాయుజ్యంగచ్ఛ
తి । సూర్యం జ్యోతిరవరుంధే । నమోరాజ్ఞే నమోవరుణాయేతి య
వ్యానిజుహోతి । అన్నాద్యస్యావరుద్ధ్యై । మయోభూర్వా
తో అభివాతూస్రా ఇతి గవ్యాని జుహోతి । పశూనామవరుద్ధ్యై ।
ప్రాణాయస్వాహా వ్యానాయస్వాహేతి సంతతిహోమాంజు
హోతి । సువర్గస్య లోకస్య సంతత్యై ॥ ౨౦ ॥ ☞ సితాయ
స్వాహా సితాయస్వాహేతి ప్రముక్తీర్జుహోతి । సువర్గస్య లో
కస్య ప్రముక్త్యై । పృథివ్యైస్వాహాంతరిక్షాయస్వాహేత్యాహ ।
యథాయజురేవైతత్ । దత్వతేస్వాహా దంతకాయస్వాహేతి శ

రీరహోమాఞ్జుహోతి । పితృలోకమేవ తైర్యజమానోఽవరున్ధే ।
కస్త్వాయునక్తి స త్వాయునక్త్వితి పరిధీన్యునక్తి । ఇమే వై లోకాః
పరిధయః । ఇమానేవాస్మై లోకాన్యునక్తి । సువర్గస్య లోకస్య
సమష్ట్యై ॥ ౨౧ ॥ యః ప్రాణతో య ఆత్మదా ఇతి మహిమా
నౌ జుహోతి । సువర్గో వై లోకో మహః । సువర్గమేవ తాభ్యాం
లోకం యజమానోఽవరున్ధే । ఆ బ్రహ్మన్ బ్రాహ్మణో బ్రహ్మవర్చ
సీ జాయతామితి సమస్తాని బ్రహ్మవర్చసాని జుహోతి । బ్రహ్మ
వర్చసమేవ తైర్యజమానోఽవరున్ధే । జజ్ఞి బీజమితి జుహోత్యనం
తరిత్యై । అగ్నయే సమనమత్పృథివ్యై సమనమదితి సన్నతీ హోమా
ఞ్జుహోతి । సువర్గస్య లోకస్య సన్నత్యై । భూతాయ
స్వాహా భవిష్యతే స్వాహేతి భూతాభవ్యౌ హోమౌ జుహో
తి । అయం వై లోకో భూతమ్ ॥ ౨౨ ॥ అసౌ భవిష్యత్ । అన
యోరేవ లోకయోః ప్రతితిష్ఠతి । సర్వస్యాప్త్యై । సర్వస్యావరు
ద్ధ్యై । యదక్రన్దః ప్రథమం జాయమాన ఇత్యశ్వస్తోమీయం జుహో
తి । సర్వస్యాప్త్యై । సర్వస్య జిత్యై । సర్వమేవ తేనాప్నోతి ।
సర్వం జయతి । యో ఽశ్వమేధేన యజతే ॥ ౨౩ ॥ య ఉ చైన
మేవం వేద । యజ్ఞగ్ం రక్షాగ్ంస్యజిఘాగ్ంసన్ । స ఏతాన్ప్ర
జాపతిర్నక్తగ్ం హోమానపశ్యత్ । తానజుహోత్ । తైర్వై స
యజ్ఞాద్రక్షాగ్ంస్యపాహన్ । యన్నక్తగ్ం హోమాఞ్జుహో
తి । యజ్ఞాదేవ తైర్యజమానో రక్షాగ్ంస్యపహన్తి । ఉషసే స్వా

హాఫుఫ్ఫ్యై స్వాహేత్యంతతో జుహోతి । సువర్గస్య లోకస్య స
మష్ట్యై ॥ ౭౪ ॥ వైనభాగ్ంసి సూర్యోజ్యోతిస్సంతత్యై సమ
ష్ట్యై భూతంయజ తైనవచ ॥ ౧౮ ॥

ఏకయూపో వైకాదశినీ వా । అన్యేషాం యజ్ఞానాం యూ
పా భవంతి । ఏకవిగ్ంశిన్యశ్వమేధస్య । సువర్గస్య లోకస్యాభి
జిత్యై । బైల్వో వా ఖాదిరో వా పాలాశో వా । అన్యేషాం యజ్ఞ
క్రతూనాం యూపా భవంతి । రాజ్జుదాల ఏకవిగ్ంశత్యరత్నిరశ్వ
మేధస్య । సువర్గస్య లోకస్య సమష్ట్యై । నాన్యేషాం పశూ
నాం తేజన్యా అవద్యంతి । అవద్యంత్యశ్వస్య ॥ ౭౫ ॥ ప్రా
స్మా వై తేజనీ । పాప్మనోపహత్యై । ప్లక్షశాఖాయామన్యేషాం ప
శూనామవద్యంతి । వైతసశాఖాయామశ్వస్య । అప్సుయోని
ర్వా అశ్వః । అప్సుజో వేతసః । స్వ ఏవాస్య యోనావవద్యతి ।
యూపేషు గ్రామ్యాన్పశూన్నియుంజంతి । ఆరోకేష్వారణ్యాం
ధారయంతి । పశూనాం వ్యావృత్త్యై । అగ్రామ్యాన్పశూన్ ల
భంతే । ప్రారణ్యాన్థ్సృజంతి । పాప్మనోపహత్యై ॥ ౭౬ ॥

అశ్వస్య వ్యావృత్త్యై త్రీణి చ ॥ ౧౯ ॥

రాజ్జుదాలమగ్నిష్ఠం మినోతి । భ్రూణహత్యాయా అప
హత్యై । పౌతుద్రవావభితో భవతః । పుణ్యస్యగంధస్యావరుద్ధ్యై ।
భ్రూణహత్యామేవాస్మాదపహత్య । పుణ్యేనగంధేనోభయతః పరి
గృహ్ణాతి । షడ్బైల్వా భవంతి । బ్రహ్మవర్చసస్యావరుద్ధ్యై । ష

ష్టాద్విరాః । తేజసావరుద్ధ్యై ॥ ౧౮ ॥ షట్ప్రల్లాశాః । స్తోషు
ప్తీథసా్యావరుద్ధ్యై । ఏకవిగ్ంశతిస్సంపద్యంతే । ఏకవిగ్ంశతిర్వై
దేవలోకాః । ద్వాదశమాసాః పంచర్తవః । త్రయఇమేలోకాః ।
అసావాదిత్య ఏకవిగ్ంశః । ఏషసువర్గోలోకః । సువర్గస్య లోక
స్య సమష్ట్యై । శతంపశవోభవంతి ॥ ౧౯ ॥ శతాయుః పురు
షశ్శతేంద్రియః । ఆయుష్యేవేంద్రియేప్రతితిష్ఠతి । సర్వంవా
అశ్వమేధేనాప్నోతి । అపరిమితాభవంతి । అపరిమితస్యావరుద్ధ్యై ।
బ్రహ్మవాదినోవదంతి । కస్మాత్సత్యాత్ । దక్షిణతోన్యేషాం ప
శూనామవద్యంతి । ఉత్తరతోశ్వస్యేతి । వారుణోవా అశ్వః ॥
ఏషా వై వరుణస్య దిక్ । స్వాయామేవాస్య దిశ్యవద్యతి ।
యదితరేషాం పశూనామవద్యతి । శతదేవత్యం తేనావరుంధే ।
ఛిద్రేగ్నావధివై తసే కటేశ్వంచినోతి । అప్సుయోనిర్వా అశ్వః ।
అప్సుజో వేతసః । స్వఏవైనం యోనౌ ప్రతిష్ఠాపయతి । పురస్తా
త్ప్రత్యంచం తూపరం చినోతి । పశ్చాత్ప్రాచీనం గోమృ
గమ్ ॥ ౨౦ ॥ ప్రాణాపానావైవాస్మింథ్సమ్యంచౌదధాతి ।
అశ్వంతూపరంగోమృగమితి సర్వహుతమేతేషాం జుహోతి । ఏషాం
లోకానామభిజిత్యై । ఆత్మనాభిజుహోతి । సాత్మానమేవైనగ్ంస
తనుంకరోతి । సాత్మాముష్మిఁల్లోకే భవతి । యఏవంవేద । అథో
వసోర్ధారాం తేనావరుంధే । ఇలువర్దాయస్వాహా బలివ
ర్దాయస్వాహేత్యాహ । సంవథ్సరోవా ఇలువర్దః । పరివథ్స

రో బలివర్దః । సంవథ్సరాదేవ పరివథ్సరాదాయురవరుంద్ధే । ఆ
యురేవాస్మిన్ దధాతి । తస్మాదశ్వమేధయాజీ జరసా విస్రసాముం
లోకమేతి ॥ ౮౧ ॥ తేజస్వో వరుథ్యై భవంత్యశ్వో గోమృగవి
లునదర్శ్వైతాన్వరిచ ॥ ౨౦ ॥

ఏకవిగ్ంశో౽గ్నిర్భవతి । ఏకవిగ్ంశస్స్తోమః । ఏకవిగ్ంశ
తిర్యూపాః । యథా వా అశ్వా వర్షభా వా వృషాణస్సగ్గ్ంస్ఫురే
రన్ । ఏవమేతథ్స్తోమాస్సగ్గ్ంస్ఫురంతే । యదేకవిగ్ంశాః ।
తే యథ్సగ్గ్ంస్ఫృచ్ఛేరన్ । హన్యేతాస్య యజ్ఞః । ద్వాదశ ఏవా
గ్నిస్స్యాదిత్యాహుః । ద్వాదశస్తోమః ॥ ౮౨ ॥ ఏకాదశయూ
పాః । యద్ద్వాదశో౽గ్నిర్భవతి । ద్వాదశమాసాస్సంవథ్సరః । సం
వథ్సరేణైవాస్మా అన్నమవరుంధే । యద్దశయూపా భవంతి । ద
శాక్షరా విరాట్ । అన్నం విరాట్ । విరాజైవాన్నాద్యమవరుం
ధే । య ఏకాదశః । స్తన ఏవాస్యై సః ॥ ౮౩ ॥ దుహ ఏవైనాం
తేన । తదాహుః । యద్ద్వాదశో౽గ్నిస్స్యాద్ద్వాదశస్తోమ ఏకాద
శయూపాః । యథా స్థూరిణా యాయాత్ । తాదృక్తత్ । ఏక
విగ్ంశ ఏవాగ్నిస్స్యాదిత్యాహుః । ఏకవిగ్ంశస్స్తోమః । ఏకవిగ్ం
శతిర్యూపాః । యథా ప్రష్టిభిర్యాతి । తాదృగేవ తత్ ॥ ౮౪ ॥
యో వా అశ్వమేధే తిస్రః కకుభో వేద । కకుద్ధ రాజ్ఞాం భవతి । ఏక
విగ్ంశో౽గ్నిర్భవతి । ఏకవిగ్ంశస్స్తోమః । ఏకవిగ్ంశతిర్యూపాః ।
ఏతా వా అశ్వమేధే తిస్రః కకుభః । య ఏవం వేద । కకుద్ధ రాజ్ఞాం

భవతి । యో వా అశ్వమేధే త్రీణి శీర్షాణి వేద । శిరో హ రాజ్ఞాం భ
వతి । ఏకవిగ్ంశో౽గ్నిర్భవతి । ఏకవిగ్ంశస్స్తోమః । ఏకవిగ్ంశత్తి
రూప్యాః । ఏతాని వా అశ్వమేధే త్రీణి శీర్షాణి । య ఏవం వేద ।
శిరో హ రాజ్ఞాం భవతి ॥ ౮౫ ॥ ద్వాదశస్స్తోమస్స ఏవ తచ్ఛి
రో హ రాజ్ఞాం భవతి షట్చ ॥ ౨౧ ॥

దేవా వా అశ్వమేధే పవమానే । సువర్గం లోకం న ప్రా
జానన్ । తమశ్వః ప్రాజానాత్ । యదశ్వమేధే౽శ్వేన మేధ్యే
నోదంచో బహిష్పవమానగ్ం సర్పంతి । సువర్గస్య లోకస్య ప్ర
జ్ఞాత్యై । న వై మనుష్యస్సువర్గం లోకమంజసా వేద । అశ్వో వై సువ
ర్గం లోకమంజసా వేద । యదుద్గాతోద్గాయేత్ । యథా౽క్షేత్రజ్ఞో
౽న్యేన పథా ప్రతిపాదయేత్ । తాదృక్తత్ ॥ ౮౬ ॥ ఉద్గాతా
రమపరుధ్య । అశ్వముద్గీథాయ వృణీతే । యథా క్షేత్రజ్ఞోంజసా
నయతి । ఏవమేవైనమశ్వస్సువర్గం లోకమంజసా నయతి । పు
చ్ఛమన్వారభంతే । సువర్గస్య లోకస్య సమష్ట్యై । హింకరో
తి । సామైవాకః । హింకరోతి । ఉద్గీథ ఏవాస్య సః ॥ ౮౭ ॥ వ
డబా ఉపరుంధంతి । మిథునత్వాయ ప్రజాత్యై । అథో యథోపగా
తార ఉపగాయంతి । తాదృగేవ తత్ । ఉదగాసీదశ్వో మేధ్య ఇ
త్యాహ । ప్రాజాపత్యో వా అశ్వః । ప్రజాపతిరుద్గీథః । ఉద్గీథమే
వావరుంధే । అథో ఋక్సామయోరేవ ప్రతితిష్ఠతి । హిరణ్యేనోపా
కరోతి । జ్యోతిర్వై హిరణ్యమ్ । జ్యోతిరేవ ముఖతో దధాతి ।

యజమానేన ప్రజాసు చ । అథో హిరణ్యజ్యోతి రేవ యజమా
నస్సువర్గం లోకమేతి ॥ ౮ ॥ తథ్సడుపాకరోతిచత్వారిచ ॥ ౨౨ ॥

పురుషో వై యజ్ఞః । యజ్ఞః ప్రజాపతిః । యదశ్వపశూన్ని
యుంజంతి । యజ్ఞాదేవ తద్యజ్ఞం ప్రయుఙ్క్తే । అశ్వం తూపరం
గోమృగమ్ । తానగ్నిష్ఠ ఆలభతే । సేనాముఖమేవ తథ్సగ్ంశ్య
తి । తస్మాద్రాజముఖం భీష్మం భావుకమ్ । ఆగ్నేయం కృష్ణగ్రీవం
పురస్తాల్లలాటే । పూర్వాగ్నిమేవ తం కురుతే ॥ ౯ ॥ తస్మా
త్పూర్వాగ్నిం పురస్తాథ్స్థాపయంతి । పౌష్ణమన్వంచమ్ । అన్నం
వై పూషా । తస్మాత్పూర్వాగ్నా వాహార్యమాహరంతి । ఐన్ద్రా
పౌష్ణముపరిష్టాత్ । ఐంద్రో వై రాజన్యోఽన్నం పూషా । అన్నా
ద్యేనైవైనముభయతః పరిగృహ్ణాతి । తస్మాద్రాజన్యోఽన్నాదో భా
వుకః । ఆగ్నేయౌ కృష్ణగ్రీవౌ బాహ్వోః । బాహ్వోరేవ వీర్యం
ధత్తే ॥ ౧౦ ॥ తస్మాద్రాజన్యో బాహుబలీ భావుకః । త్వాష్ట్రౌ
లోమశసక్థౌ సక్థ్యోః । సక్థ్యోరేవ వీర్యం ధత్తే । తస్మాద్రాజన్య
ఊరుబలీ భావుకః । శితిపృష్ఠౌ బార్హస్పత్యౌ పృష్ఠే । బ్రహ్మ
వర్చసమేవోపరిష్టాద్ధత్తే । అథో కవచే ఏవైతే అభితః పర్యూహతే ।
తస్మాద్రాజన్యస్సన్నద్ధో వీర్యం కరోతి । ధాత్రే పృషోదరమ
ధస్తాత్ । ప్రతిష్ఠామేవైతాం కురుతే । అథో ఇయం వై ధాతా ।
అస్యామేవ ప్రతితిష్ఠతి । సౌర్యం బలక్షం పుచ్ఛే । ఉత్సేధమేవ
తం కురుతే । తస్మాదుత్సేధం భయేప్రజా అభిసగ్ంశ్రయన్తి ॥ ౧౧ ॥

కురుతే ధత్తే కురుతే పంచచ ॥ ౨౩ ॥

సాంగ్రహణ్యా చతుష్టోమో వై యఃపిశఙ్గశ్శ్వేతః ప్రో యథా నిక్తం ప్రజాపతయే త్వా యథాప్రోక్షితం విభూరాహ ప్రజాపతిరకామయతాశ్వమేధేన ప్రజాపతిర్నకిఞ్చ్వనసా విక్రమాం బ్రహ్మణ్ ప్రజాపతిర్దేవేభ్యః ప్రజాపతీ రక్షాగ్ంసి ప్రజాపతిమీప్సతి విభూంశ్వనామాన్యంభాగ్ం స్త్యైక యూపో రాజుదాలమేకవిగ్ంశో దేవాః పురుషస్త్రయోపిగ్ంశతిః ॥

సాంగ్రహణ్యా తస్మాదశ్వమేధయాజీ యత్పరిమితాయద్యజ్ఞముఖే వో దీక్షాం దైవా నైవ త్రయఇమే పితాయ పాప్మా ప్రావా వై వాస్మిన్ తస్మాదాప్రజన్య ఏకనవతిః ॥

హరిః ఓమ్ ॥ శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు

కృష్ణయజుర్బ్రాహ్మణే తృతీయాష్టకే

అష్టమ ప్రపాఠక స్సమాప్తః.

నవమ ప్రపాఠక ప్రారమ్భః

హరిః ఓమ్ ॥ ప్రజాపతిరశ్వమేధమసృజత । సోఽస్మాత్సృష్టో పాక్రామత్ । తమష్టాదశిభిరనుప్రాయుఙ్క్త । తమాప్నోత్ । తమాప్త్వాష్టాదశిభిరవారున్ధ । యదష్టాదశిన ఆలభ్యన్తే । యజ్ఞమేవ తైరాప్త్వా యజమానోఽవరున్ధే । సంవత్సరస్య వా ఏషా ప్రతిమా । యదష్టాదశినః । ద్వాదశ మాసాః పఞ్చర్తవః ॥ ౧ ॥ సం

వథ్సరోఽష్టాదశః । యదష్టాదశిన ఆలభ్యంతే । సంవథ్సరమేవ తై
రాప్త్వా యజమానోఽవరుంద్ధే । అగ్నిష్ఠే నాన్యాన్పశూనుపాకరోతి ।
ఇతరేషు యూపేష్వష్టాదశినో జామిత్వాయ । నవనవాలభ్యంతే
సవీర్యత్వాయ । యదారణ్యైస్సగ్గ్ంస్థాపయేత్ । వ్యవస్యేతాం
పితాపుత్రౌ । వ్యధ్వానః క్రామేయుః । విగ్రామయో
ర్గ్రామాంతౌ స్యాతామ్ ॥ ౨ ॥ ఋక్షీకాః పురుషవ్యాఘ్రాః
పరిమోషిణ ఆవ్యాధినీస్తస్కరా అరణ్యేష్వాజాయేరన్ । తదా
హుః । అపశవో వా ఏతే । యదారణ్యాః । యదారణ్యైస్సగ్గ్ం
స్థాపయేత్ । క్షిప్రే యజమానమరణ్యం మృతగ్ం హరేయుః ।
అరణ్యాయతనా హ్యారణ్యాః పశవ ఇతి । యత్పశూన్నాలభేత । అ
నవరుద్ధా అస్య పశవస్స్యుః । యత్పర్యగ్నికృతానుథ్సృజేత్ ॥
యజ్ఞవేశసం కుర్యాత్ । యత్పశూనాలభతే । తేనైవ పశూనవరుం
ద్ధే । యత్పర్యగ్నికృతానుథ్సృజతి యజ్ఞవేశసాయ । అవరుద్ధా
అస్య పశవో భవంతి । న యజ్ఞవేశసం భవతి । న యజమానమరణ్యం
మృతగ్ం హరంతి । గ్రామ్యైస్సగ్గ్ంస్థాపయతి । ఏతే వై పశవః
క్షేమో నామ । సంహితౌ పితాపుత్రౌ వసతః । సమధ్వానః క్రామ
న్తి । సమంతికం గ్రామయోర్గ్రామాంతౌ భవతః । నర్క్షీకాః
పురుషవ్యాఘ్రాః పరిమోషిణ ఆవ్యాధినీస్తస్కరా అరణ్యేష్వా
జాయన్తే ॥ ౪ ॥ ఋతవస్సాన్యతాముథ్సృజేథ్సన్యతస్త్రీణిచ ॥ ౧ ॥

ప్రజాపతిరకామయతోభౌ లోకావవరుంధీయేతి । సప...

తానుభయాన్పశూనపశ్యత్ । గ్రామ్యాగ్ంశ్చారణ్యాగ్ం
శ్చ । తానాలభత । తైర్వై స ఉభౌ లోకావవారుంధ । గ్రామ్యై
రేవ పశుభిరిమం లోకమవారుంధ । ఆరణ్యైరముమ్ । యద్గ్రా
మ్యాన్పశూనాలభతే । ఇమమేవ తైర్లోకమవరుంధే । యదార
ణ్యాన్ ॥ ౫ ॥ అముం తైః । అనవరుద్ధో వా ఏతస్య సంవత్సర ఇ
త్యాహుః । య ఇత ఇతశ్చాతుర్మాస్యాని సంవత్సరం ప్రయుఙ్క్త
ఇతి । ఏతావాన్వై సంవత్సరః । యచ్చాతుర్మాస్యాని । యదే
తే చాతుర్మాస్యాః పశవ ఆలభ్యంతే । ప్రత్యక్షమేవ తైస్సంవత్స
రం యజమానోఽవరుంధే । వి వా ఏష ప్రజయా పశుభిర్ఋధ్యతే ।
యస్సంవత్సరం ప్రయుఙ్క్తే । సంవత్సరస్సువర్గో లోకః ॥ ౬ ॥
సువర్గంతు లోకం నాపరాధ్నోతి । ప్రజా వై పశవ ఏకాదశినీ ।
యదేత ఐకాదశినాః పశవ ఆలభ్యంతే । సాక్షాదేవ ప్రజాం పశూన్
యజమానోఽవరుంధే । ప్రజాపతిర్విరాజమసృజత । సా సృష్టాశ్వ
మేధం ప్రావిశత్ । తాం దశిభిరనుప్రాయుఙ్క్త । తామాప్నో
త్ । తామాప్త్వా దశిభిరవారుంధ । యద్దశిన ఆలభ్యంతే ॥ ౭ ॥
విరాజమేవ తైరాప్త్వా యజమానోఽవరుంధే । ఏకాదశ దశత ఆల
భ్యంతే । ఏకాదశాక్షరా త్రిష్టుప్ । త్రైష్టుభాః పశవః । పశూ
నేవావరుంధే । వైశ్వదేవో వా అశ్వః । నానాదేవత్యాః పశవో
భవంతి । అశ్వస్య సర్వత్వాయ । నానారూపా భవంతి । తస్మా
న్నానారూపాః పశవః । బహురూపా భవంతి । తస్మాద్బహురూ

పాఙ్క్తపశవస్సమృద్ధ్యై ॥ ౮ ॥ ఆరణ్యాన్ లోకోద్దశిన ఆలభ్యం
తే నానారూపాఙ్క్తపశవో దేవ్యచ ॥ ౨ ॥

అస్మై వై లోకాయ గ్రామ్యాః పశవ ఆలభ్యంతే । అము
ష్మా ఆరణ్యాః । యద్గ్రామ్యాన్ పశూనాలభతే । ఇమమేవ తైర్లో
కమవరుంధే । యదారణ్యాన్ । అముం తైః । ఉభయాన్పశూ
నాలభతే । గ్రామ్యాగ్ంశ్చారణ్యాగ్ంశ్చ । ఉభయోర్లో
కయోరవరుద్ధ్యై । ఉభయాన్పశూనాలభతే ॥ ౯ ॥ గ్రా
మ్యాగ్ంశ్చారణ్యాగ్ంశ్చ । ఉభయస్యాన్నాద్యస్యావరుద్ధ్యై ।
ఉభయాన్పశూనాలభతే । గ్రామ్యాగ్ంశ్చారణ్యాగ్ంశ్చ ।
ఉభయేషాం పశూనామవరుద్ధ్యై । త్రయస్త్రయో భవంతి । త్రయ
ఇమే లోకాః । ఏషాం లోకానామాప్త్యై । బ్రహ్మవాదినో వదన్తి ।
కస్మాత్సత్యాత్ ॥ ౧౦ ॥ అస్మిన్ లోకే బహవః కామా ఇతి । య
థ్సమానీభ్యో దేవతాభ్యో న్యేన్యే పశవ ఆలభ్యంతే । అస్మిన్నే
వ తల్లోకే కామం దధాతి । తస్మాదస్మిన్ లోకే బహవః కామాః । త్రి
యాణాం త్రయాణాగ్ం సహవపా జుహోతి । త్రివృతో వై దే
వాః । త్రివృత ఇమే లోకాః । ఏషాం లోకానామాప్త్యై । ఏ
షాం లోకానాం క్లృప్త్యై । పర్యగ్నికృతానారణ్యానుత్సృజంత్య
హిగ్ంసాయై ॥ ౧౧ ॥ అవరుధ్యోభయాన్పశూనాలభతే సత్యాద
హిగ్ంసాయై ॥ ౩ ॥

యుంజంతి బ్రధ్నమిత్యాహ । అసౌ వా ఆదిత్యో బ్రధ్నః ।

ఆదిత్యమేవాస్మై యునక్తి । అరుషమిత్యాహ । అగ్నిర్వా అరుషః । అగ్నిమేవాస్మై యునక్తి । చరంతమిత్యాహ । వాయుర్వై చరన్న్ । వాయుమేవాస్మై యునక్తి । పరితస్థుష ఇత్యాహ ॥ ౧౨ ॥ ఇమే వై లోకాః పరితస్థుషః । ఇమానేవాస్మై లోకాన్ యునక్తి । రోచంతే రోచనా దివీత్యాహ । నక్షత్రాణి వై రోచనా దివి । నక్షత్రాణ్యేవాస్మై రోచయతి । యుంజంత్యస్య కామ్యేత్యాహ । కామానేవాస్మై యునక్తి । హరీ విపక్షసేత్యాహ । ఇమే వై హరీ విపక్షసా । ఇమే ఏవాస్మై యునక్తి ॥ ౧౩ ॥ శోణా ధృష్ణూ నృవాహసేత్యాహ । అహోరాత్రే వై నృవాహసా । అహోరాత్రే ఏవాస్మై యునక్తి । ఏతా ఏవాస్మై దేవతా యునక్తి । సువర్గస్య లోకస్య సమష్ట్యై । కేతుంకృణ్వన్నకేతవ ఇతి ధ్వజం ప్రతిముంచతి । యశ ఏవైనగ్ం రాజ్ఞాంగమయతి । జీమూతస్యేవ భవతి ప్రతీకమిత్యాహ । యథా యజురేవైతత్ । యే తే పంథానస్సవితః పూర్వ్యాస ఇత్యధ్వర్యుర్యజమానం వాచయత్యభిజిత్యై ॥ ౧౪ ॥ పరో వా ఏతస్య యజ్ఞ ఏతి । యస్య పశురుపాకృతోఽన్యత్ర వేద్యా ఏతి । ఏతగ్ం స్తోతరనేన పథా పునరశ్వమావర్తయాసి న ఇత్యాహ । వాయుర్వై స్తోతా । వాయుమేవాస్య పరస్తాద్దధాత్యశ్వస్య ధృత్యై । యథా వై హవిషో గృహీతస్య స్కందతి । ఏవం వా ఏతదశ్వస్య స్కందతి । యదస్యోపాకృతస్య లోమాని శీయంతే । యద్వాలేషు కాచానావయంతి । లోమాన్యేవాస్య సంభరంతి ॥ ౧౫ ॥ భూ

ర్భువస్సువరితి ప్రాజాపత్యాభిరావయన్తి। ప్రాజాపత్యో వా అశ్వః।
స్వయైవైనం దేవతయా సమర్ధయంతి । భూరితి మహిషీ । భువఇ
తి వావాతా । సువరితి పరివృక్తీ । ఏషాంలోకానా మభిజిత్యై ।
హిరణ్యయాః కాచా భవంతి । జ్యోతిర్వై హిరణ్యమ్ । రాష్ట్ర
మశ్వమేధః ॥౧౬॥ ☞ జ్యోతిశ్చైవాస్మై రాష్ట్రంచ సమీచీ ద
ధాతి । సహస్రం భవంతి । సహస్ర సంమితస్సువర్గో లోకః । సు
వర్గస్య లోకస్యాభిజిత్యై । అపవా ఏతస్మాత్తేజఇంద్రియం పశవ
శ్శ్రీః క్రామంతి । యోఽశ్వమేధేన యజతే । వసవస్త్వాంజన్తు
గాయత్రేణ ఛందసేతి మహిష్యభ్యనక్తి । తేజో వా ఆజ్యమ్ ।
తేజో గాయత్రీ । తేజసైవాస్మై తేజోవరున్ధే ॥ ౧౭ ॥ రుద్రా
స్త్వాంజంతు త్రైష్టుభేన ఛందసేతి వావాతా । తేజో వా ఆజ్య
మ్ । ఇంద్రియం త్రిష్టుప్ । తేజసైవాస్మా ఇంద్రియమవరు
న్ధే । ఆదిత్యాస్త్వాంజంతు జాగతేన ఛందసేతి పరివృక్తీ । తే
జో వా ఆజ్యమ్ । పశవో జగతీ । తేజసైవాస్మై పశూనవరుంధే ।
పత్న్యోఽభ్యంజంతి । శ్రియో వా ఏతద్రూపమ్ ॥ ౧౮ ॥
యత్పత్నయః । శ్రియమేవాస్మింతద్దధతి । నాస్మాత్తేజఇంద్రి
యం పశవశ్శ్రీరపక్రామంతి । లాజీం౩ఞ్ఛాచీం౩న్యశో మమా౩
ఇత్యతిరిక్తమన్నమశ్వాయోపాహరంతి । ప్రజామేవాన్నాదీం
కుర్వతే । ఏతద్వా అన్నమత్తే తదన్నమద్ధిప్రజాపతిరిత్యాహుః ।
ప్రజాయామేవాన్నాద్యం దధతే । యదినావజిఘ్రేత్ ।

అగ్నిఃపశురాసీదిత్యవఘ్రాపయేత్ । అపహైనఞ్జిఘ్రతి । ఆక్రాన్
వాజీక్రమైరత్యక్రమీద్వాజీ ద్యౌస్తే పృష్ఠం పృథివీసధస్థమిత్యశ్వ
మనుమంత్రయతే । ఏషాం లోకానామభిజిత్యై । సమిద్ధో అఞ్జన్
కృదరం మతీనామిత్యశ్వస్యాప్రియో భవంతి సరూపత్వాయ ॥౧౯॥

పరితస్థుష ఇత్యాహేమే ఏవాస్మై యునక్త్యభిజిత్యై భరం
త్యశ్వమేధో రుంధే రూపంజిఘ్రతి త్రీణిచ ॥ ౪ ॥

తేజసా వా ఏష బ్రహ్మవర్చసేన వ్యృధ్యతే । యోఽశ్వమేధే
న యజతే । హోతా చ బ్రహ్మా చ బ్రహ్మోద్యం వదతః ।
తేజసా చైవైనం బ్రహ్మవర్చసేన చ సమర్ధయతః । దక్షిణతో బ్ర
హ్మా భవతి । దక్షిణత ఆయతనో వై బ్రహ్మా । బార్హస్పత్యో వై బ్ర
హ్మా । బ్రహ్మవర్చసమేవాస్య దక్షిణతో దధాతి । తస్మాద్దక్షిణో
ర్ధో బ్రహ్మవర్చసితరః । ఉత్తరతో హోతా భవతి ॥ ౨౦ ॥ ఉ
త్తరత ఆయతనో వై హోతా । ఆగ్నేయో వై హోతా । తేజో వా
అగ్నిః । తేజ ఏవాస్యోత్తరతో దధాతి । తస్మాదుత్తరోఽర్ధస్తేజస్వి
తరః । యూపమభితో వదతః । యజమానదేవత్యో వై యూపః ।
యజమానమేవ తేజసా చ బ్రహ్మవర్చసేన చ సమర్ధయతః । కిగ్ం
స్విదాసీత్పూర్వచిత్తిరిత్యాహ । ద్యౌర్వై వృష్టిః పూర్వచిత్తిః ।
దివమేవ వృష్టిమవరుంధే । కిగ్ంస్విదాసీద్బృహద్వయ ఇత్యా
హ । అశ్వో వై బృహద్వయః । అశ్వమేవావరుంధే । కిగ్ంస్వి
దాసీత్పిశంగిలేత్యాహ । రాత్రిర్వై పిశంగిలా । రాత్రిమేవావ

రున్ధే । కిగ్ంస్విదాసీత్పిలిప్పిలేత్యాహ । శ్రీర్వై పిలిప్పిలా । అన్నాద్యమేవావరున్ధే ॥ ౨౨ ॥ కస్స్విదేకాకీ చరతీత్యాహ। అసౌ వా ఆదిత్య ఏకాకీ చరతి । తేజ ఏవావరున్ధే । కఉస్విజ్జాయతే పునరిత్యాహ । చన్ద్రమా వై జాయతే పునః। ఆయురేవావరున్ధే। కిగ్ంస్విద్ధిమస్య భేషజమిత్యాహ । అగ్నిర్వై హిమస్య భేషజమ్। బ్రహ్మవర్చసమేవావరున్ధే । కిగ్ంస్విదావపనమ్మహదిత్యాహ ॥ ౨౩ ॥ అయంవై లోక ఆవపనమ్మహత్ । అస్మిన్నేవ లోకే ప్రతితిష్ఠతి । పృచ్ఛామి త్వా పరమన్తం పృథివ్యా ఇత్యాహ । వేదిర్వై పరోఽన్తః పృథివ్యాః । వేదిమేవావరున్ధే । పృచ్ఛామి త్వా భువనస్య నాభిమిత్యాహ । యజ్ఞో వై భువనస్య నాభిః। యజ్ఞమేవావరున్ధే । పృచ్ఛామి త్వా వృష్ణో అశ్వస్య రేత ఇత్యాహ। సోమో వై వృష్ణో అశ్వస్య రేతః । సోమపీథమేవావరున్ధే । పృచ్ఛామి వాచః పరమం వ్యోమేత్యాహ । బ్రహ్మవై వాచః పరమం వ్యోమ । బ్రహ్మవర్చసమేవావరున్ధే ॥ ౨౪ ॥

ద్యౌరాసీద్భవతీ వై వృష్టిః పూర్వచిత్తిరన్నాద్యమేవావ రున్ధే మహదిత్యాహ సోమో వై వృష్ణో అశ్వస్య రేతశ్చత్వారి చ॥

అప వా ఏతస్మాత్ప్రాణాః క్రామన్తి । యోఽశ్వమేధేన యజతే । ప్రాణాయ స్వాహా వ్యానాయ స్వాహేతి సంజ్ఞప్యమాన ఆహుతీర్జుహోతి । ప్రాణానేవాస్మిన్దధాతి । నాస్మాత్ప్రాణా అపక్రామన్తి । అవన్తీః స్థావన్తీస్త్వావన్తు । ప్రియన్త్వా ప్రి

యామానామ్ । వర్షిష్ఠమాస్యానామ్ । నిధీనాంత్వా నిధిపతిగ్ం
హవామహే వసోమమేత్యాహ । అపైవాస్మై తధ్నువతే ॥ ౨౫ ॥
అథో ధ్రువం త్యైవైనమ్ । అథో న్యేవాస్మై హ్నువతే । త్రిః పరియన్
తి । త్రయ ఇమే లోకాః । ఏభ్య ఏవైనం లోకేభ్యో ధువతే । త్రిః
పునః పరియంతి । షట్థ్ సంపద్యంతే । షడ్వా ఋతవః । ఋతు
భిరేవైనం ధువతే । అప వా ఏతేభ్యః ప్రాణాః క్రామంతి ॥ ౨౬ ॥
యే యజ్ఞే ధువనం తన్వతే । నవకృత్వః పరియంతి । నవ వై పురు
షే ప్రాణాః । ప్రాణానేవాత్మం దధతే । నైభ్యః ప్రాణా అప
క్రామంతి । అంబే అంబాల్యంబిక ఇతి పత్నీముదానయతి । అహ్వ
త్యేవైనామ్ । సుభగే కాంపీలవాసినీత్యాహ । తప ఏవైనాముప న
యతి । సువర్గే లోకే సంప్రోర్ణ్వాథామిత్యాహ ॥ ౨౭ ॥ సు
వర్గమేవైనాం లోకం గమయతి । ఆహమజాని గర్భధమా త్వమజా
సి గర్భధమిత్యాహ । ప్రజా వై పశవో గర్భః । ప్రజామేవ ప
శూనాత్మం ధత్తే । దేవా వా అశ్వమేధే పవమానే । సువర్గం లో
కం న ప్రాజానన్ । తమశ్వః ప్రాజానాత్ । యదశ్వం సూచీభిర
సిపథాన్ కల్పయంతి । సువర్గస్య లోకస్య ప్రజ్ఞాత్యై । గాయ
త్రీ త్రిష్టుబ్జగతీత్యాహ ॥ ౨౮ ॥ యథా యజురేవైతత్ । త్రి
య్యస్సూచ్యో భవంతి । అయస్మయ్యో రజతా హరిణ్యః । అస్య
వై లోకస్య రూపమయస్మయ్యః । అంతరిక్షస్య రజతాః । దివో
హరిణ్యః । దిశో వా అయస్మయ్యః । అవాంతరదిశా రజతాః ।